

ISTORICUL CERCETĂRILOR BOTANICE DIN NORDUL DEPRESIUNII BRAȘOVULUI ȘI ÎMPREJURIMI

KOVÁCS S. — RÁCZ G.

Studierea florei și vegetației Carpaților, a stat de la începutul cercetărilor botanice în centrul atenției specialiștilor din țara noastră și de peste hotare. Maramureșul, Munții Rodnei, Ceahlăul, masivele de calcar Hăghimaș, Lacul Roșu, Munții Bucegi și Piatra Craiului, Făgăraș și Retezat precum și Munții Apuseni au stat în permanență sub ochii specialiștilor. În colocviul pentru cartarea florei și vegetației Carpaților (București 1967) s-a atras atenția asupra regiunilor muntoase insuficient cercetate floristic-fitogeografic și geobotanic. Între aceste regiuni insuficient cercetate geobotanic putem încadra și zona **Carpaților de curbură**. În ultimele decenii și aici s-au intensificat cercetările; o serie de lucrări importante, recent apărute au contribuit la o mai temeinică cunoaștere în amănunte, puncte pînă acum insuficient cunoscute sau albe.

Terenul la care ne referim în prezentarea cercetărilor botanice din cadrul acestui referat cuprinde cîteva bazine intracarpatică din zona **Carpaților de curbură**: **Bazinul Tîrgu Secuiesc**, **Bazinul Sfintu Gheorghe** și **Bazinul Baraolt** precum și o mică parte din nordul **Țării Birsei** și **masivele muntoase din împrejurimile lor**. Aici se încadrează lanțurile muntoase **Munții Perșani nordici**, **Munții Baraolt și Bodoc**, **Munții Brețcului și Oituzului** precum și o parte din **Munții Buzăului**. Din punct de vedere geologic ele sînt alcătuite mai ales din f l i ș, iar fundul Depresiunii Brașovului, îndeosebi din **depozite plio-pleistocene**. Altitudinea medie a **Carpaților de curbură** este mult mai mică decît aceea a Carpaților Orientali și Meridionali, jumătate din suprafața ținutului fiind ocupată de muncei, iar culmi mai înalte ca **Nemira Mare** (1653 m), **Nemira Mică** (1627 m), **Sandru Mare** (1639 m) sau **Lăcăuți** (1777 m). Datorită faptului că marea depresiune intracarpatică, **Depresiunea Brașovului**, spre Podișul Transilvaniei este limitată numai prin culmi joase, care nu împiedică influența atlantică, în cea mai mare parte a regiunii predomină o climă continental-moderată, ceva mai uscată, asupra căreia acționează și influențele continentale est-

europene (mai ales prin pasul Oituz). Altitudinea variată a regiunii a determinat o zonalitate pe verticală a vegetației deranjate brusc de inverșiunile termice.

Studii botanice asupra acestui teritoriu au fost efectuate de numeroși cercetători. După caracterul cercetărilor întreprinse asupra florei și vegetației, în care remarcăm de la un timp și prezentarea primelor cercetări de floră și vegetație, putem deosebi următoarele trei etape: etapa floristică, etapa fitogeografică și cea fitocenologică. „Aceste trei etape — menționează **O. RAȚIU** — sînt separate convențional, deoarece ele nu s-au înlocuit unele de altele, ci interferează mereu astfel că și azi le putem identifica, însă în diferite stadii de dezvoltare“.

Etapa floristică începe de la apariția primelor cercetări de floră din secolul 18-lea și se intensifică treptat în secolul 19 și începutul secolului 20. Ea se caracterizează prin aceea că cercetătorii s-au preocupat îndeosebi cu enumerarea speciilor de Cormofite, lucrări însoțite de unele date staționale și chiar mai tîrziu de descrierea unor aspecte generale de vegetație.

Primele date floristice din a doua jumătate a secolului al 18-lea aparțin cunoscutului istorician și botanist **JOSEPHUS BENKÖ** (1740—1814) originar din comuna Brăduț. El este autorul primei caracteristici floristice detaliate din regiunea noastră (13/I). O listă floristică asupra florei din fostul scaun Micloșoara, păstrată în manuscris în „**Transsilvania Specialis**“ (13/II) a fost elaborată de **J. Benkő** în perioada anilor 1777—1781 (54, 91, 150). Dintre speciile mai însemnate apar **Lysimachia thyr-siflora**, **Chimaphila umbellata** și **Stratiotes aloides**, **Sisoon amomum** care se mai citează doar în Banat, dar și **Marsilia quadrifolia**, dispărut de mult din flora Transilvaniei.

J. BENKÖ este precursorul orientării fitogeografice. Într-un articol din 1780 (150, 13) observă deosebirile floristice dintre diferite ținuturi, iar în vederea caracterizării florei Bazinului Baraolt — de care s-a ocupat mai aprofundat — atrage atenția și asupra speciilor care lipsesc din această regiune, dar apar în ținuturile limitrofe. Cea mai de seamă operă botanică a lui Benkő, intitulată „**Flora Transsilvanica**“ rămasă în manuscris, s-a pierdut. Trebuie să amintim însă că **Benkő** în lucrarea intitulată **Nomina Vegetabilium**, Bratislava 1783 (205) publică una din cele mai valoroase culegeri de numiri românești de plante, alături de cele maghiare, indicînd pentru fiecare plantă și numele latinesc, fapt care a fost semnalat și de **E. POP** (133).

Prima floră tipărită a Transilvaniei se consideră a fi lucrarea lui **J. CHR. BAUMGARTEN** apărută la Viena în anul 1816 (6). Și autorul acestei opere a cutreierat o însemnată parte din zona Depresiunii Brașovului, în introducerea lucrării figurează numele unor munți de pe cuprinsul acestuia (**Bálványos**, **Büdös**, **Cernica-Oituz**, etc.). La caracterizarea răspîndirii diferitelor specii se mai citează următoarele localități și toponimii din acest teritoriu: **Mereni**, **Baraolt**, **Bodoc**, **Racoșul de Sus**, **Tîrgu Secuiesc**, **Ojdula**, **Poiana Sărată**, **Doboșeni**, **Sîntionlunca**, **Telechia**, **Turia**, **Zălan** și **Zoltán** (151).

În flora Transilvaniei a lui **Baumgarten** găsim citate localități din nordul Depresiunii Brașovului la un număr de aproximativ 70 de specii,

în unele cazuri numai cu menținerea „scaunului“ în altele cu indicarea exactă a localităților. Explorînd regiunea Lacului Sf. Ana și a turbării Mohoș (Kukojszás) semnaleză prezența speciilor **Drosera rotundifolia** și **D. intermedia** Hayne. El introduce în știință taxonul **Schollera paludosa** var **nana** plantă descoperită în turbăria Mohoș, încadrată ulterior în genul **Oxycoccus**. Semnaleză de asemenea abundența de **Vaccinium myrtillus** L. și de **V. vitis-idaea** L. în apropierea Lacului Sf. Ana, indicînd și prezența speciilor **Polemonium coeruleum** L., **Rosa alpina** L., (**R. pendulina** L.) și **Pinus mughus** Jacq. (în realitate **P. silvestris** L. f. **turfosa**). (151).

F. SCHUR în urma călătoriei sale botanice prin Transilvania din anul 1853 trece și prin teritoriul nostru, vizitînd Munții Harghita, Băile Tușnad și Muntele Búdös (Puciosul) (164, 165). Într-o lucrare apărută în 1857, dă o amplă descriere a drumului dintre Brașov și Muntele Búdös; în prezentarea itinerarului insistă și asupra porțiunii dintre Tîrgu Secuiesc și Puciosul din Turia și descrie 14 plante lemnoase. De pe Búdös și împrejurimi enumără 167 de specii, majoritatea acestor date au fost incluse apoi în flora sa apărută în 1866 (166).

După cum menționează **E. POP** (130), **F. SCHUR** este întiiul care a descris floristic și fizionomic un tinov de la noi, Mohoșul de lângă Lacul Sf. Ana. În opera fundamentală (**Enumeratio...**) (166), **F. SCHUR** descrie numeroși taxoni noi și prezintă o serie de date privind răspîndirea speciilor din Transilvania cu indicarea multor localități din teritoriul nostru. După părerea lui **Schur** fiecare regiune își are formele sale specifice diferențiate, de plante. (151).

În anul apariției florei lui **SCHUR** (1866) a fost publicată și „**Flora Transsilvaniae Excursoria**“ a lui **M. FUSS** (59), în care la diferite specii apar, alături de datele autorului și stațiuni publicate din Trei-Scaune de către **BAUMGARTEN** și **F. FRONIUS** (58).

Ca exemple menționăm speciile **Pulicaria dysenterica** (L.) Bernh., **Rumex obtusifolius** L., **Salix silesiaca** Willd, sau **Telekia speciosa** (Schreb) Baumg de la Turia. **F. FRONIUS** ierborizează pe cuprinsul Depresiunii Brașovului (partea nordică) în cursul excursiei sale din 1858. Conform descrierii sale versanții nordici și estici ai muntelui Puciosul sînt acoperiți de exemplare înalte de fag, dar pe versanții sudici și vestici se găsește numai mesteacăn, alun și lăstari de regenerare ale fagului.

GUTENBRUNNER F.X. (67) publică doar două plante de la Întorsura Buzăului, dar menționează că l-a însoțit în acest loc, pe **L. HAYNALD**.

În anul 1887 a apărut „**Flora critică a Transilvaniei**“ publicată de **L. SIMONKAI** (171) în care sînt consemnate toate datele cu privire la răspîndirea plantelor vasculare apărute în publicații sau care s-au găsit în diferite colecții.

La sfîrșitul secolului trecut botanistul brașovean **J. RÖMER** publică un studiu detaliat cu privire la flora orașului Covasna (158). Își exprimă regretul că stațiunile din localitate nu sînt citate în literatura de specialitate, acestea nu se găsesc nici în flora critică a lui **SIMONKAI** (171). În lucrarea lui **RÖMER** nu sînt cuprinse plantele care înfloresc primăvara, lista sa floristică conține totuși un număr de 300 de specii. În unele cazuri găsim date precise cu privire la unele stațiuni. Astfel

Melampyrum bihariense Kern. se poate găsi în păduricea de molid de pe Muntele Mare precum și în grădina castelului de la Zăbala, pe când *M. cristatum* L. crește în stejerișurile din spatele „noii promenade“, de la Covasna-Voinești. **RÖMER** semnalează prezența unor taxoni mai rari pentru flora Transilvaniei, cum ar fi *Achillea neilreichii* A. Kern., sau *Agrimonia odorata* Mill, var. *gladulosa* Simk. De pe teritoriul localității Covasna și împrejurimii citează prezența unui număr de peste 30 de plante medicinale importante și astăzi. Într-un alt studiu, **RÖMER** (159) caracterizează flora dintre Tg. Secuiesc și Poiana Sărată.

În caracterizarea floristică a fostului județ Odorhei L. **GÖNCZI** (66) dă și câteva indicații privind flora Bazinului Baraolt.

În primele două decenii ale secolului nostru la cunoașterea plantelor vasculare din zona Baraoltului a contribuit și **J. BUDAI** (26).

Bibliografia amplă referitoare la Cormofitele Secuimii a fost întocmită de **E. J. NYÁRÁDY** și publicată în anul 1929 în volumul omagial al Muzeului din Sfântu Gheorghe (110). Datele acumulate sînt înglobate în **Prodromus ...** (175) și **Supplementum** (176) de **R. SOÓ**. Autorul indică la fiecare specie stațiunile din literatura de specialitate, sau din herbare.

Etapă fitogeografică începe chiar de la sfîrșitul secolului 19. Paralel cu studiile floristice asupra cromofitelor, care se extind tot mai mult (ca și studiul unor grupe de Talofite) cercetătorii se ocupă și de unele probleme principale privind caracterizarea vegetației, pe baza unor considerații ecologice, geografice, corologice, fitogenetice.

Opera *Enumeratio Florae Transilvaniae Vasculosae Critica* (171) a lui **SIMÓNKAI** sintetizează prima dată datele bibliografice din toate publicațiile botanice ale Transilvaniei, rămînînd pînă-n ziua de astăzi o lucrare de valoare monografică.

Pe plan local **J. RÖMER** publică lucrări și articole floristice cu date fitogeografice (158, 159). În această perioadă se desfășoară activitatea lui **G. MOESZ**, pe atunci profesor de biologie la Brașov. El descrie pentru prima dată mlaștina de la Hărman în 1905. Cyperacceele de aici, din mlaștina de la Prejmer și cele de la Mestecănișul de la Reci le publică în anul 1908 (97), pentru ca în 1910 să ne dea o substanțială listă de plante de la Reci și prețioase comparații cu flora de la Hărman. În bălțile de la Reci a găsit speciile *Caldesia parnassifolia* (Bassi). Parl., *Comarum palustre* L., *Lysimachia thyrsoflora* L. *Sphagnum inundatum* Russ et Wtf. și *Sph. subbicolor* Hampe var. *virescens*. Unele informații fitogeografice și de vegetație asupra mlaștinilor regiunii se pot găsi în lucrările lui **MOESZ** despre *Aldrovanda* (96) și *Elatine* (98).

În cercetările sale floristice asupra Carpaților (120, 121) **F. PAX** împarte teritoriul studiat pe baza aceluiași criterii în districte floristice dintre care două din Carpații Orientali (Munții marginali din estul Transilvaniei și Munții Birsei) aparțin în parte teritoriului la care ne referim. Raionarea floristică a lui **PAX** din 1908 — *Grundzüge der Pflanzenverbreitung in den Karpathen II* a stat la baza raionărilor de mai tîrziu precizate de **AL. BORZA** (22) și de **TR. SĂVULESCU** (161). Astfel în harta realizată de **AL. BORZA** teritoriul nostru este încadrat în întregime în provincia central europeană estcarpatică, circumscripția zona

flișului transilvano-moldovean : Munții Bucegi și Bîrsei și Munții Harghita-Perșani.

Cu privire la vegetația forestieră, **P. ENCULESCU** (55), bazat pe criteriul zonării, al stabilirii legăturilor dintre diverși factori ecologici, inclusiv aspectul istoric, cuprinde teritoriul nostru în zona forestieră (subzona coniferelor, fagului și gorunului). În harta zonelor de vegetație publicată ulterior o mică porțiune de „antestepă” apare și în regiunea Sf. Gheorghe — Tg. Secuiesc. „Aici însă, relevă **PAȘCOVSCHI** și **DONIȚĂ** (117), este o discordanță căci pe harta solurilor în aceeași regiune nu este indicat cernoziomul degradat, ci solul brun-roșcat. Ultimele cercetări pedologice (**FLOREA—CERNESCU** : Harta solurilor R.S.R. Buc. 1958) indică într-adevăr în această regiune cernoziomuri degradate. Trebuie să fie vorba — susțin autorii în continuare — de un petec de antestepă în regresie (după terminologia lui **P. ENCULESCU**) gata de a se atașa adevăratei zone forestiere“.

Un studiu fitogeografic asupra speciilor lemnoase forestiere pentru acest teritoriu a fost publicat de **L. FEKETE—T. BLATTNY** (56). Autorii analizează fitogeografic elementele forestiere din Carpații Orientali. Alte contribuții fitogeografice sau floristice referitoare la Cormofitele și în parte asupra unor Talofite au fost publicate mai târziu de către **E. J. NYÁRÁDY** (111, 112, 113). Studiile sale detaliate în regiunea Harghitei au fost începute în anul 1916. În studiul consacrat vegetației apelor, mlaștinilor, pajiștilor higro-, și mezolife din regiunea Harghita (111) are un capitol foarte bogat în observații personale. Autorul descrie prima oară prezența la noi în țară a mesteacănului pitic **Betula nana L.**, descoperit de geologul **J. BANYAI** în tinovul **Lúcs. E. POP** atrage atenția (130) asupra faptului că specia își are punctul său cel mai sudic de pe glob în mlaștina din Harghita de Sud.

Încă o serie de lucrări apărute mai recent (**A. BOROS** (14, 15, 16). **M.** și **A. ȘERBAN** (169); **M. ÚJVÁROSI** (190); **R. SOÓ** (174) și **L. SZUCS** (187), precum și **J. CSAPÓ** (31), **J. KELLER** (75), **Z. HARGITAI** (68, 69, 70) conțin de asemenea date fitogeografice asupra unor elemente de floră din teritoriul nostru. În **Podromus Florae Terrae Siculorum** I. (1940) și II. (1943) **R. SOÓ** (175, 176) dă o caracterizare floristică a întregului teritoriu.

Ca și refugii pentru multe relict, mlaștinile de turbă din regiune (Tinovul Luci și Odorfenyö, Ozunca Băi, Mohoș și Bufogó, Apa Lentă și Apa Roșie, Comandău, Hărman etc.) s-au bucurat de atenție deosebită a multor specialiști. Din punct de vedere floristic și fitogeografic aceste mlaștini au preocupat în primul rând botaniștii de seamă, **E. J. NYÁRÁDY** (111), **B. ZÓLYOMI** (203), **A. BOROS** (14, 15, 16) și **E. POP**. Din mlaștina de turbă de la Comandău **A. BOROS** publică (14) — între altele — speciile **Calla palustris L.**, **Spiraea salicifolia L.** și **Ligularia sibirica L.** Unele cercetări s-au referit chiar și asupra anumitor specii, astfel răspîndirea pinului silvestru dintre cele două Bîsce a fost urmărit de **I. ȘERBĂNESCU** (167), iar în bazinele pîraielor Brațul Încet și Apa Roșie din Munții Oituzului de către **G.H. PREDESCU** (138).

E. POP, fondatorul școlii palinologice românești a întreprins cercetări sistematice și arealografice privind flora, vegetația și istoricul vege-

tației mlaștinilor de turbă din regiunea noastră (207, 126, 127, 128, 129, 130). Datele lui au adus contribuții de o deosebită importanță la cunoașterea relictelor glaciare (130, 132). El a evidențiat bogăția de relice glaciare a depresiunilor intracarpatiche reci și a precizat semnificația fitogeografică a acestor specii relictare; studiile arealografice efectuate de **E. POP** i-a permis să stabilească că unele din aceste relice ating în țara noastră puncte extreme în arealele lor mondiale sau europene. Dintre speciile relictare din flora Depresiunii Brașovului **Dryopteris cristata** (L.) A. Gray realizează un asemenea avanpost sudic în țara noastră, alături de **Stallaria longifolia** Muhlenb., **Pedicularis sceptrum-carolinum** L., **Spiraea salicifolia** L. și probabil **Cnidium dubium** (Schkuhr) Tell. O altă categorie de relice, răzbat mai spre sud prin puncte extreme de areal, dar pe alte meridiane decât ale Carpaților noștri; așa sînt din flora noastră: **Carex dioica** L., **Polemonium coeruleum** L., **Ligularia sibirica** L. Aceste specii se regăsesc rupte de arealul lor continuu în munții peninsulelor din vestul Europei, sau în munții Asiei, spre est de Carpați, alte specii relictare apar sporadic în sudul țării noastre, în Peninsula Balcanică.

Ampla monografie (130) a lui **E. POP** consacrată mlaștinilor de turbă din țara noastră conține atât caracterizarea floristică — arealografică cît și o bibliografie completă.

Referitor la corologia unor specii de asemenea găsim date cu privire la flora teritoriului nostru. Astfel de lucrări sînt cele publicate de **B. DIACONEASA** (50) în care descrie prezența speciei **Drosera anglica** Huds. la stațiunea Ozunca Băi. Tot de aici au fost găsite în prealabil speciile **Carex diandra** Schrank și **Selinum carvifolia** L. de către **E. POP** (129) iar la Malnaș-Băi **Polemonium coeruleum** L. Tot aici (129) **E. POP** se ocupă pe larg de prezența speciei **Trientalis europaea** L. în singura stațiune din țara noastră din mlaștina „Kicsi Romlás-lápja“ din valea Brașului Încet (Apa Lentă), la vest de muntele Sandru Mare. **G. RÁCZ**, **Z. KISGYÖRGY** și **I. FÜZI** (148) publică specia **Scopolia carniolica** Jacq la Bicsad-Olt și Malnaș-Băi ca prima stațiune din Valea Oltului. Flora văii Rîului Negru și a afluenților au fost studiate de **A. KOVÁCS** (78, 82, 87), iar cu privire specială asupra răspîndirii plantelor medicinale de **J. FÜZI**, **G. RÁCZ** și **Z. KIS-tilor** au fost studiată de **A. KOVÁCS** (78, 82, 87), iar cu privire specială **Waldsteinia ternata** (Steph.) Fritsch din Țara Bîrsei au fost publicate de **H. HELTMAN** și **H. FINK** (71).

Flora Republicii Socialiste România (204) în cele 12 volume apărute cuprinde toate criptogamele vasculare și spermatofitele de pe tot cuprinsul țării. La speciile larg răspîndite, comune, nu se pot indica stațiunile, la majoritatea taxonilor sînt însă citate toate stațiunile cunoscute pînă la data redactării. **Flora R.S. România** reprezintă totodată cea mai completă sinteză și cu privire la plantele care cresc pe teritoriul nordului Depresiunii Brașovului și împrejurimi. Plante vasculare precum și talofite (în mai puțină măsură) recoltate din teritoriul nordului Depresiunii Brașovului și împrejurimi se găsesc înserate în colecții importante. Dintre acestea se evidențiază **Herbarul Universității din Cluj**, a **Facultății de Silvicultură din Brașov** și cele 6000 de foi din **Muzeul Sf. Gheorghe** (Colecția **J. BIBÓ** din sec. 19, **K. LÁSZLÓ** și **AL. KOVÁCS**).

Cele mai importante cercetări privind plantele inferioare (alge, ciuperci, licheni, briofite) au fost efectuate după cum urmează : **G. MOESZ** publică în 1902 și 1904 (206) date referitoare la flora algologică din apele din jurul Brașovului, iar cea mai amplă lucrare privind algele din Meste-cănișul de la Reci a fost elaborată de **ST. PÉTERFI** (122, 123) prezentînd un număr de peste 300 unități sistematice de alge precum și o descriere fitocenologico-ecologică. Aproape 100 de specii și multe varietăți descrise aici sînt noi pentru țară. Bibliografia cercetărilor micologice pînă în anul 1929 a fost întocmită de **G. MOESZ** (101), iar dintre lucrările micologice mai recente referitoare și la teritoriul nostru menționăm cele semnate de **M. CSÖRÖS-KÁPTALAN** și **ȘT. CSÜRÖS** (43) asupra macromicetelor din Munții Harghita și de **M. CSÜRÖS-KÁPTALAN** (40) asupra unor specii din Bazinul Casin. Mai recent publică date micologice **M. BABOS**, **K. LÁSZLÓ** și **GH. SILAGHI** (3), precum și **K. LÁSZLÓ** (94, 95). Autorul din urmă a publicat și macromicetele din Bazinul Sf. Gheorghe și împrejurimi. Briofitele au fost semnalate de **A. DEGEN** (49), **Á. BOROS** (16, 17) și **Á. BOROS — L. VAJDA** (18). Multe date briologice sînt cuprinse în determinantul lui **C. PAPP** (115). De licheni din județul Brașov s-a ocupat **P. CRETZOIU** (30).

Studiul istoricului vegetației pe baza analizelor de polen de pe cuprinsul Carpaților de curbură a făcut obiectul cercetărilor întreprinse de **J. SZALAI** (186), **E. POP** (125, 131), **E. POP-I. CIOBANU** (134), **E. POP-B. DIACONEASA** (135) precum și de **A. BARTMUS** (5), **B. DIACONEASA-J. TÖVISSI** (51) și **Z. KISGYÖRGY** geolog Baraolt (76).

Etapa fitocenologică o remarcăm treptat în tranziția cercetărilor din etapa anterioară prin aceea că botaniștii se preocupă în afară de studiile floristice și fitogeografice și de studiul asociațiilor vegetale, cu unele cercetări sau considerații asupra condițiilor ecologice care determină prezența lor în stațiunile respective. Aceste studii uneori sînt însoțite și de cercetări de vegetație pe unități fitocenologice deja stabilite.

Între cele două războaie mondiale **R. SOÓ** analizează vegetația din Harghita Sudică (173) și după ce în 1940 și 1943 dă o listă critică a florei Transilvaniei Orientale, în 1944 strînge toate datele despre asociațiile vegetale din Secuime (180) : de păduri și mlaștini, de la Reci, Luci, Mohoș (Kukojszás) etc., precum și acele stabilite de **B. ZÓLYOMI** la Mohoș (203). Acesta din urmă construiește și harta asociațiilor vegetale din Mohoș care devine astfel una dintre cele mai cercetate mlaștini din țară. La această campanie mai participă **Z. HARGITAI**, care cercetează mlaștinile de la Comandău (68), precum și vegetația de la Zagon (69, 70); **E. J. NYÁRÁDY** (112, 113) care enumeră Hieraciile întîlnite în Harghita Sudică (Luci). Flora și vegetația masivului Penteleu (Munții Buzăului) este studiată și publicată de **I. ȘERBĂNESCU** (168).

Începutul etapei actuale considerată ca etapă ecologo-fitocenologică începe cu cercetările științifice în colective de diferiți specialiști. Prin aceste cercetări se studiază temeinic și multilateral vegetația țării, în vederea aplicării în practică a rezultatelor obținute. În concordanță cu directivele partidului privind dezvoltarea economică a țării, tot mai mulți

cercetători își canalizează studiile în direcția cerințelor practice ale economiei naționale. Studiul floristic însă continuă și în etapa actuală.

AL. BELDIE prezintă într-o lucrare (7) făgetele montane superioare de pe **Valea Buzăului** și publică vegetația masivului **Piatra Craiului** (8).

În studiul vegetației forestiere merită a fi subliniate lucrările de ridicare a suprafețelor de vegetație lemnoase (foioase și rășinoase), planurile de amenajamente (parcelare) ale marilor unități forestiere, care alături de rezultatele cercetărilor de tipologie forestieră **S. PASCOVSCHI - V. LEANDRU** (116) aduc o substanțială contribuție problemelor de cartare a vegetației pentru această parte a țării. În această activitate un rol însemnat a avut colectivul de cercetări al Facultății de silvicultură din Brașov. Planurile de amenajamente cuprind, în bună parte și formațiile de pajiști dinspre golurile de munte, poieni, etc.

Cercetări geobotanice asupra pășunilor din **Carpații Orientali** și de curbură sînt efectuate de **ST. CSÜRÖS** și colaboratorii, apar lucrări de sinteză asupra **Nardo-Callunetelor** (33), pajiștilor de **Festuca rubra** L. (37, 38) și de **Nardus stricta** (155) din Transilvania.

Fitocenoză din Bazinul Tg. Secuiesc — Munții Oituzului ne sînt cunoscute din cercetări întreprinse de **ANDREI KOVÁCS**. Acest autor a caracterizat în general vegetația din împrejurimile orașului Tg. Secuiesc (78), s-a ocupat apoi de vegetația higrofilă (85), de vegetația finețelor și a pășunilor (80), a urmărit succesiunea vegetației ierboase (79). Același autor analizează pajiștile din împrejurimile localităților **Sinzieni** (77) și **Brețcu** (82), precum și flora și vegetația de luncă din **Pasul Oituzului** (81, 83, 86). Cercetări fitocenologice au fost întreprinse de **G. COLDEA** și **A. KOVÁCS** în Munții **Nemirei** (29).

Stejeretele din șesul Țării Bîrsei au fost descrise de **AL. SĂVULESCU** și colaboratorii (162). Vegetația Țării Bîrsei însă este cunoscută, în primul rînd, pe baza studiilor întreprinse de botaniștii brașoveni (**I. MORARIU, P. ULARU, M. DANCIU, H. HELTMAN**). Membrii acestui colectiv au continuat și mai departe cercetările floristice-fitogeografice ale înaintașilor (**J. RÖMER** și **G. MOESZ**) și ne-au prezentat lucrări referitoare la vegetația mlaștinilor de turbă de la **Hărman-Prejmer** (102, 104, 196), **Munții Perșani Sudici** și **Măgura Codlei** (105, 106, 192, 193, 194, 195, 197, 199, 200), precum și asupra altor puncte importante ale **Carpaților de curbură**, de pildă asupra florei și vegetației **Munților Baraolt**. Cercetarea acestui masiv, precum și ale **Perșanilor sudici** (192, 193, 194, 195, 197, 199, 200) și **Măgura Codlei** (105, 106) a avut loc după colocviul pentru cartarea florei și vegetației **Carpaților** organizată în 1967 în **București**. Aici s-a atras atenția botaniștilor asupra regiunilor muntoase insuficient cercetate floristic și geobotanic.

M. DANCIU studiază sistematic covorul vegetal al **Munților Baraolt** între anii 1968—1974 și publică succesiv date referitoare asupra vegetației zonei (44, 45, 46, 47). Autorul a căutat ca prin inventarierea cît mai riguroasă a plantelor și prin descrierea unităților de vegetație să aducă elemente utile pentru o bună evaluare a resurselor vegetale. Numărul speciilor vasculare identificate de **M. DANCIU** din acești munți (48) este

de 1188. În raport cu cele 3350 specii din Flora R.P.R.—R.S.R. I-XII, flora acestui teritoriu redus reprezintă o bogăție imensă (35,5%). Contribuția botanistului **M. DANCIU** la completarea inventarului floristic al Munților Baraolt însumează 793 specii, printre care unele rar semnalate din teritoriul țării noastre : *Elatine triandra*, *Cytisus procumbens*, *Spiraea crenata*, *Cnidium dubium*, *Isolepis setacea*. Pentru alte specii rare, ca *Ligularia sibirica* și *Adenophora liliifolia*, au fost identificate stațiuni noi.

Flora Munților Baraolt prezintă și interes fitogeografic : unele plante (*Adonis vernalis*, *Spiraea crenata*, *Amygdalus nana*, *Prunas fruticosa*, *Salvia nutans*, *Scorzonera purpurea*, *Stipa pulcherrima*, *S. joannis*, *Alyssum murale*, *Cirsium pannonicum*, *Anemone sylvestris*) își au în regiunea cercetată cele mai estice stațiuni din Transilvania.

Vegetația **Munților Baraolt** a fost prezentată de **M. DANCIU** (48) prin 64 asociații descrise. Analizând această regiune variată și colorită, autorul ne-o prezintă prin trepte :

Vegetația treptei inferioare, pe versanți sudici sînt formați de gorunete ; odată cu creșterea înclinației pantelor însoțite, pădurile de gorun cedează locul tufărișurilor xerofile de lizieră. Cu prezența insulară mai apar pe expozițiile sudice pajiști uscate din alianțele **Seslerio-Festucion pallentis** și **Festucion rupicolae** ori pajiști subxerofile din alianța **Cirsio-Brachypodion**. Pe pantele nordice vegetează mai ales păduri de șleau, alături de care apar pîlcuri insulare de fag. Cea mai mare parte a pajiștilor secundare din această treaptă aparțin asociației **Festuco-Agrostietum**. Pășunile mai puțin extinse din perimetrul șleaurilor de stejar cu carpen au fost încadrate la **Junco-Molinietum nardetosum**.

Vegetația culmilor treptei mai înalte se caracterizează prin larga extindere a pădurilor de fag, în timp ce gorunetele devin sporadice. Făgetele cu floră de mull (**Fagetum carpaticum**) ocupă coamele și versanții nordici, pe care coboară pînă la 850 m altitudine. Cea mai mare parte a arboretelor de fag din regiune a fost încadrată de **M. DANCIU** în asociația **Festuco drymeiae-Fagetum**. La baza versanților nordici ai treptei superioare, pe soluri reavăn-jilave vara se întîlnesc arboretele de amestec ale fagului cu carpenul (**Carpino-Fagetum**). Întinsele pajiști secundare din subetajul fagului din Munții Baraolt aparțin asociației **Festuco-Agrostietum**, asociație apropiată de cea **Agrosti-Festucetum rubrae montanum**.

În văile largi, în lunca Oltului finețele mezohigrofile și cele higrofile ocupă suprafețe însemnate.

Vegetația celor mai înalte piscuri de pe cuprinsul Lăcăuțului (1777 m) au fost caracterizate de **E.C. VICOL**, **ERIKA SCHNEIDER-BINDER** și **GH. COLDEA** (201, 202) fiind semnalate de pe vârful Goru (1785 m) asociația **Pinetum mughi carpaticum** Pawlowski 1927 (Braun Blanquet, 1964) — tipul oligotrof, pe punctul ei cel mai estic din Carpați.

În imediata vecinătate a Munților Bodoc și Oituz a întreprins cercetări geobotanice sistematice **ST. CSÜRÖS**. Rezultatele cercetărilor au fost prezentate într-o lucrare (35) care ne dă o analiză amplă asupra florei și vegetației pe bază de observații ecologice și practice.

Paralel cu aceste cercetări amintite colectivul de botaniști al Institutului Medico-Farmaceutic din Tg. Mureș a întreprins o cartare cuprin-

zătoare a plantelor medicinale existente pe teritoriul județului C o v a s n a. Concomitent cu această campanie s-a făcut și o inventariere a covorului vegetal din acest colț al țării. Cele două lucrări (60, 64) încadrate în volumul **Plante medicinale din județul Covasna** (141) au avut scopul de a oglindi această bogăție a județului : flora și vegetația. Folosind datele din literatură și cele adunate de pe teren, lucrarea **Flora județului Covasna** (60) prezintă și o caracterizare generală a acestuia făcînd — pe lângă analiză după bioforme — o analiză areal-geografică a florei. Această analiză atestă predominarea elementelor europene, care împreună cu cele circumpolare însumează peste 70% din flora județului.

Dintre speciile **balcanice** lucrarea relevă **Melandrium nemorale**, **Thymus pulegioides ssp. montanus**, **Knautia dumetorum**, **Campanula abietina**, **Achillea tenacetifolia**, **Jurinea mollis**, **Centaurea spinulosa** și **Juncus thomassi**. Semnalează în continuare și multe elemente **daco-balcanice** ca : **Dianthus puberulus**, **Viola declinata**, **Waldsteinia geoides**, **Bupleurum diversifolium**, **Oenanthe banatica**, **Bruckenthalia spiculifolia**, **Scopolia carniolica**, **Rhinanthus rumelicus**. **Thymus balcanus**, **Pulsatilla montana**, **Gentiana praecox**, **Telekia speciosa**, **Achillea lingulata**, **A. distans**, **Narcissus angustifolius**, **Crocus heuffelianus**, **Heleocharis carniolica**, **Helictotrichon planiculme**.

Un colorit puternic îl conferă florei elementul dacic reprezentat prin specii dacice propriuzise, **endemisme locale** și **endemisme carpatice**. Dintre aceste plante autorii menționează : **Silene dubia**, **Helleborus purpurascens**, **Aconitum moldavicum**, **A. toxicum**, **Hepatica transsilvanica**, **Ranunculus carpaticus**, **Dentaria glandulosa**, **Alyssum repens**, **Viola jooi**, **Hypericum transsilvanicum**, **Rubus rariglandulosus**, **Cytisus heuffelii**, **Pulmonaria rubra**, **Symphytum cordatum**, **Melampyrum bihariense**, **Campanula napuligera**, **Phyteuma tetramerum**, **Chrysanthemum rotundifolium**, **Carduus kernerii**, **Cirsium furiens**, **Jurinea simonkaiana**, **Centaurea indurata**, **Picris sonchoides**, **Hieracium transsilvanicum**, **Allium fuscum**, **Linaria dalmatica ssp. transsilvanica**.

Analiza repartizării elementelor floristice din județ atestă apartenența netă a zonei la regiunea **floristică central-europeană**, provincia **Sud-Est-Carpatică** și **Cotul Carpaților Orientali** (22). Dintre raioanele floristice **Harghita-Baraolt aparțin primului**, iar **Munții Bodoc și Oituz-Brețcu** ultimului. Menționăm aici că bazinele Bîrsei și Tg. Secuiesc - Sf. Gheorghe (Treiscaune) sînt unite de **C.C. GEORGESCU** și **N. DONIȚA** (63) în raionul floristic **Depresiunea Brașovului**.

Tot acest volum (148) conține și analiza în ansamblu, referitoare la vegetația județului Covasna (64) întocmită de **I. GERGELY**, **J. FÜZI** și **A. MÁRTON**. În caracterizarea generală autorii semnalează lipsa totală a vegetației spontane din depresiuni : „cea mai mare parte din mlaștini, a fost drenată și este în curs de integrare în cultură agricolă, astfel pajștilor mezofile și numeroaselor asociații de rogozuri li s-a restrîns arealul la suprafețe reduse. Pădurile de luncă, extinse odinioară pot fi întîlnite doar pe alocuri, pe malul apelor“.

Etajul stejarului este bine reprezentat în Munții Baraolt și Bodoc, iar în partea estică a Bazinului Tg. Secuiesc ele apar într-o fișie îngustă.

Pădurile compacte de stejar, în care esența edificatoare dominantă este gorunul, se ridică altitudinal la cca. 800, iar pe versanții însoriți pînă la 900 m. Vegetația ierboasă a acestui etaj este reprezentată de pajiști xerofile, în a căror compoziție floristică se integrează și numeroase elemente mezofile.

Etajul fagului este bine reprezentat în întreaga regiune muntoasă a județului, limita superioară fiind cuprinsă între 1200—1300 m altitudine (dar în pîlcuri mici fagul urcă pînă la 1400 m altitudine). Deasupra acesteia se întind păduri de molid, pînă la 1600—1700 m altitudine. Vegetația ierboasă în aceste etaje este reprezentată de pajiști mezofile, bogate în elemente montane și dominate de **Festuca rubra** și **Agrostis tenuis**.

Etajul tufărișurilor alpine este slab dezvoltat, fiind restrînse pe culmile cele mai înalte ale Munților Brețcu și Oituz.

La limita de contact dintre etajul gorunului și al fagului, în urma tăierilor rase și repetate se instalează carpenul, acolo unde condițiile edafice sînt favorabile, rezultînd astfel păduri mixte, în alte locuri, pe soluri podzolice, apar și pîlcuri de mesteceni. Microclima răcoroasă și umedă a văilor favorizează dezvoltarea molidului, dacă și condițiile de lumină sînt prielnice. Așadar în aceste văi molidul coboară sub 700 m altitudine, chiar sub făgete, realizînd fenomenul de inversiune a vegetației. Din cauza acestor inversiuni este foarte greu de trasat limita fermă a unor etaje păduroase : fagul se amestecă în afară de carpen atît cu bradul cît și cu molidul. Caracteristic acestei regiuni este tocmai această variație a pădurilor de amestec.

Autorii acestei lucrări — pe bază de literatură și observații proprii prezintă 79 asociații vegetale descrise de pe teritoriul județului.

Tot în acest volum (149) a fost publicată lucrarea intitulată **Flora relictară a județului Covasna** de **FL. RATIU** (152). Autorul prezintă un număr de 22 specii relicte glaciare și subliniază deosebita semnificație a acestora în flora județului Covasna și ridică problema păstrării, ocrotirii lor.

În anul 1975 **GH. DIHORU** publică o lucrare (51 bis) amplă asupra învelișului vegetal din muntele Siriu (Munții Buzăului). Valoarea științifică deosebită a lucrării este întregită de o listă bibliografică care merită atenția specialiștilor.

Pe lîngă lucrări de importanță fitocenologică au apărut și cîteva publicații fenologice (107, 108) și o serie de lucrări din domeniul ocrotirii naturii (25, 90, 102, 103, 128, 130, 188, 196, 198).

Conspectul speciilor și al asociațiilor, care alcătuiesc covorul vegetal din nordul Depresiunii Brașovului nu este încă definitiv ; cu certitudine cercetările viitoare vor urmări numărul speciilor și asociațiilor. Structura floristică originară a asociațiilor s-a schimbat mult în cursul dezvoltării lor și în special în urma intervenției factorului antropo-zoogen ; s-a modificat de asemenea și aria lor de răspîndire în perimetrul respectiv. Extinderea culturilor agricole a restrîns simțitor pajiștile mezofile și higrofile ; totodată practica agro-productivă a omului a favorizat înmulțirea și diversificarea asociațiilor nitrofile, de buruieni. În preajma construcțiilor industriale apar noi asociații efemere și ruderale. Pășunatul

irațional și deosebit de intensiv a contribuit la extinderea spațială a pajiștilor de părul porcului (*Nardus stricta*).

Îmbunătățirea fînețelor și pășunilor montane, în special a celor de *Nardus stricta*, este imperios necesară în vederea creșterii și dezvoltării șeptelului.

Pădurile care acoperă peste 170.000 ha, constituie cea mai însemnată bogăție naturală în acest colț al țării; în afară de produsul principal, lemnul ca materie primă, pădurile oferă și alte resurse naturale; fructe de pădure, plante medicinale, ciuperci, vînat etc.

Pădurile au importanță primordială și în asigurarea unui bilanț hidric echilibrat, într-o regiune dată. Ele sînt în egală măsură mecanisme importante de purificare a atmosferei. Aceste însemnate roluri ce revin pădurilor trebuie avute în vedere în eventualele acțiuni de defrișare și împăduriri. Aprofundarea cercetărilor de botanică, sub aspectul cunoașterii acestor bogății naturale, va trebui să stea în atenția specialiștilor în viitor.

B I B L I O G R A F I E

- 1 ANDREI M. (1963): *Asociația de Festuca amethystina din Munții Ciucului*. Comunicările Academiei R.P.R. XIII.6.
- 2 ANGHEL GH. (1942): *Răspîndirea pășunilor de Lolium perenne în Transilvania*. „Agricult. Nouă” 7.
- 3 BABOS M.-LÁSZLÓ K.-SILAGHI GH. (1968): *Contribuții la cunoașterea unor macromicete rare din România*. St. și Cerc. Biol. ser. Bot. 20, nr. 3, p. 197—202.
- 4 BALÁZS F. (1939): *A Kárpátok endemikus növényei*. „Tisia” 3, Debrecen.
- 5 BARTMUS A. (1971): *Cercetări palinologice preliminare în lignitul de la Virghiș (Bazinul Baraolt)*. Vol. Progrese în palinologie, rom. Buc. p. 181.
- 6 BAUMGARTEN J. Chr. G. (1816): *Enumeratio stirpium magno Transsilvaniae principatus*. Tom. I—III. Vindobonae.
- 7 BELDIE AL. (1951): *Făgetele montane superioare dintre Valea Ialomiței și Valea Buzăului*. București, Edit. Acad. R.P.R.
- 8 BELDIE AL. (1952): *Vegetația masivului Piatra Craiului* (Bul. șt. Acad. R.P.R., sect. șt. biol. t. IV. nr. 4, p. 999).
- 9 BELDIE AL. (1967): *Flora și vegetația munților Bucegi*. Buc. Edit. Acad.
- 10 BELDIE AL. (1967): *Endemismele și elementele dacice din flora Carpaților României*. Com. de Bot. Vol. 5. București, p. 113—130.
- 11 BELDIE AL. — CHIRIȚĂ C. (1968): *Flora indicatoare din pădurile noastre*. București. Edit. Acad. R.S.R.
- 12 BELDIE AL.-DIHOIU GH. (1967): *Asociațiile vegetale din Carpații României* — Com. de Bot. T. VI., p. 133—238.
- 13 BENKŐ J. (1778): *Transsilvania sive Magnus Transsilvaniae Principatus olim Dacia Mediterranea dictus. Pars prior sive generalis*. T. I. II. Vindobonae.
- 14 BOROS Á. (1942): *Adatok a Székelyföld flórájának ismeretéhez II*. Scripta I. Kolozsvár, p. 144—147.
- 15 BOROS Á. (1943): *Adatok a Székelyföld flórájának ismeretéhez III*. Scripta II., Kolozsvár, p. 150—155.
- 16 BOROS Á. (1943): *A Kukojszás vagy Mohos-tó és a Szentanna-tó lápja*. Debreceni Szemle T. 17. p. 113—115.
- 17 BOROS Á. (1951): *Bryologische Beiträge zur Kenntnis der Flora von Ungarn und der Karpaten*. Acta Biol. Hung. 2. p. 369—409.

- 18 BOROS Á.-VAJDA L. (1967): **Bryologische Beiträge zur Kenntnis der Flora Transsilvaniens.** Revue Bryol. et Lichen. XXXV. Fasc. 1—4.
- 19 BORZA AL. (1931): **Die Vegetation und Flora Rumäniens.** Guide Excurs. phytogeogr. internat. Cluj.
- 20 BORZA AL. (1932): **Der Buchenwald in Rumänien.** Ver. Geob. Inst. Rübél 8.
- 21 BORZA AL. (1947—49): **Conspectus florae Romaniae.** Cluj.
- 22 BORZA AL. și colab. (1960): **Monografia geografică a R.P.R. — Vegetația.** Edit. Acad. R.P.R., p. 541—587.
- 23 BORZA AL. (1963): **Pflanzenengesellschaften der rumänischen Karpathen.** Biologia (Bratislava), t. 18., p. 856—864.
- 24 BORHIDI A. (1971): **Die Zönologie der Fichtenwälder von Ost- und Süd-Karpathen.** Acta Bot. Hung. T. 17. Fasc. 3—4 p. 287—319. Budapest.
- 25 BUJORANU G. — GRIGORE ȘT. (1965): **Fritillaria meleagris L. și ocrotirea ei.** Ocrot. Nat. 9/1 p. 61—68.
- 26 BUDAI J. (1961): **Néhány adat a hazai flórához.** M.B.L. XV. p. 260—263.
- 27 CIUCĂ M. (1963): **Aspecte din vegetația finețelor de la Cheia.** Com. de Bot., Vol. II/II., p. 77—92.
- 28 CIUCĂ M. — PUȘCARU D. — SPIRESCU I. OANEA N. (1971): **Contribuții la cunoașterea dinamicii structurii floristice a pajiștilor de Agrostis tenuis-Festuca rubra-Nardus stricta, de pe muntele Roșu (Ciucas) fertilizate cu diferite îngrășăminte organice.** Com. de Bot. 12. p. 151—162.
- 29 COLDEA G. — KOVÁCS A. (1969): **Cercetări fitocenologice în munții Nemirei.** St. și Cerc. Biol. ser. Bot. 21/2. p. 95—104.
- 30 CRETZOIU P. (1930): **Contribuțiuni la flora lichenologică a județului Brașov și și Tîrnava Mare.** Bul. Gr. Bot. Cluj. T.X./1—4, p. 205—209.
- 31 CSAPÓ J. (1942): **Adatok a Székelyföld, különösen Kézdivásárhely környéke flórájához.** Scripta I. Kolozsvár, p. 113—115.
- 32 CSÜRÖS ȘT. (1963): **Scurtă caracterizare generală a vegetației din Transilvania.** Acta Bot. Horti. Bucureștensis 1961—62. II. p. 825—854.
- 33 CSÜRÖS ȘT. (1964): **Über die „Nardo-Calluneten“ aus Siebenbürgen (RUMÄNIEN).** Archiv f. Naturschutz, Berlin 4,3.
- 34 CSÜRÖS ȘT. (1970): **Despre vegetația ierboasă a luncilor din Transilvania.** Contr. Bot. p. 123—143. Cluj.
- 35 CSÜRÖS ȘT. (1973): **Geobotanische Forschungen im Casin (Kászon) — Becken (Ostkarpathen).** Acta Bot. Acad. St. Hung. T. 19. p. 55—71. Budapest.
- 36 CSÜRÖS ȘT. — GERGELY J. (1956): **Vegetația văii Mureșului și a Oltului pe teritoriul regiunii Mureș-Aut. Magh. — Manuscris.**
- 37 CSÜRÖS ȘT. — RESMERIȚA I. (1960): **Studii asupra pajiștilor de Festuca rubra L. din Transilvania.** Contr. Bot. p. 149—173. Cluj.
- 38 CSÜRÖS ȘT. REMERIȚA I. (1961): **Procesul evolutiv al pajiștilor de Festuca rubra L. din Transilvania.** St. și Cerc. Biol. ser. Biol. Veg. 13,2.
- 39 CSÜRÖS ȘT. — PAPP S. (1958): **Date asupra răspîndirii în Transilvania a speciei Taraxacum hoppeanum Griseb.** Contr. Bot. Cluj. p. 179—184.
- 40 CSÜRÖS KÁPTALAN M. (1958): **Adatok a Kászoni medence gombaflórájának ismeretéhez.** Studia Univ. Babeș-Bolyai, T.3/7, ser. II. Fasc. 2. p. 41—45.
- 41 CSÜRÖS-KÁPTALAN M. (1970): **Studiul actual al cercetărilor fitocenologice din Transilvania.** Contr. Bot. Cluj. p. 247—270.
- 42 CSÜRÖS-KÁPTALAN M. (1971): **Despre Agrosteto-Festucetum sulcatae și încadrarea ei taxonomică.** Contr. Bot. Cluj. p. 193—202.
- 43 CSÜRÖS-KÁPTALAN M. — CSÜRÖS ȘT. (1956): **Contribuții la studiul macromicetelor din Munții Harghita.** Revista Pădurilor Nr. 1.
- 44 DANCIU M. (1970): **Amygdaletum nanae Soó 1947 în sudul munților Baraolt.** Bul. Inst. Poli. Brașov — Vol. 12. Silvicult. p. 117—120.

- 45 DANCIU M. (1972) : **Asociațiile de rogoz din mlaștinile de la Ozunca St. și Cerc.** Biol. ser. Bot. t. 24,2. p. 83—94. București.
- 46 DANCIU M. (1972) : **Aspecte fitocenotice din gorunetele munților Baraolt.** Bul. Univ. Brașov. Vol. 14., ser. B., p. 129—134.
- 47 DANCIU M. (1973) : **Contribuții la studiul asociațiilor alianței Filipendulo-Petition din sudul Munților Baraolt.** Bul. Univ. Bv. T. 15. p. 123.
- 48 DANCIU M. (1974) : **Studii geobotanice în sudul munților Baraolt.** Teza de doctorat. (Manuscris). Rezumatul tezei de doctorat — București.
- 49 DEGEN A. (1930) : **Contributions a la connaissance de la Flore bryologique des Montagnes de Csik (Transilvania).** / Folia Cryptog. 1. p. 965.
- 50 DIACONEASA B. (1957) : **Două stațiuni noi cu Drosera anglica în R.P.R.** Bul. Univ. Babeș-Bolyai, Cluj. Ser. Șt. Nat. nr. 1—2, p. 275—278.
- 51 DIACONEASA B. — TÖVISSI J. (1971) : **Analize de polen în sedimentele pleistocene de la Hoghiz.** Vol. Progrese în palin. rom. Buc. p. 211.
- 52 DOBRESCU C. — KOVÁCS ATT. (1972) : **Übersicht der höheren Pflanzengesellschaften Ostrumäniens (Moldau-Gebiet) I-II.** An. st. Univ. Iași, T. 18, 1—2, p. 127—144 ; 367—376.
- 53 DONIȚĂ N. — LEANDRU V. — PUȘCARU — SOROCEANU EV. (1947) : **Harta geobotanică a R.P.R.** Edit. Acad. R.P.R. București.
- 54 ERNYEI J. (1932) : **Benkő József természettudományi hagyatéka.** Bot. Közl. 1—4. p. 56.
- 55 ENCULESCU P. (1924) : **Zonele de vegetație lemnoase în România.** Mem. Inst. Geol. Rom. Vol. I. București.
- 56 FEKETE L. — BLATTNY T. (1913) : **Az erdészeti jelentőségű fák és cserjék elterjedése a magyar állam területén.** I-II, Selmechánya.
- 57 FREYN I. (1976) : **Az 1871—73. évben Magyarország keleti részeiben gyűjtött növények jegyzéke.** (Kézirat nyomán közli Borbás Vince). Math. és Term. tud. Közl. T. XIII. p. 65.
- 58 FRONIUS F. (1858) : **Eine naturhistorische Excursion in das Szeklerland im August 1857. angeführt.** Verh. u. Mitt. Sieb. Hermannstadt, IX, nr. 5.
- 59 FUSS M. (1866) : **Flora Transilvaniae Excursoria.** Cibinii-Sibiu.
- 60 FÜZI J. — GERGELY J. — KISGYÖRGY Z. — VOICU N. (1973) : **Kovászna megye flórája.** Kov. megye gyógynöv. p. 31—63. Sf. Gheorghe.
- 61 FÜZI J. — RÁCZ G. — KISGYÖRGY Z. (1972) : **Vadon előforduló gyógynövények a Feketeügy völgyében.** Orv. Szemle 18/3, p. 457—461.
- 62 GEORGESCU C. C. — MORARIU I. (1948) : **Monografia stejarilor din România.** Rev. Studii ICEF, nr. 2, București.
- 63 GEORGESCU C. C. — DONIȚĂ N. (1965) : **Raionarea floristică a Carpaților din R. S. România.** St. și Cerc. Biol. ser. Bot. I. 17. nr. 6. p. 531—543. București.
- 64 GERGELY J. — FÜZI J. — MARTON A. (1973) : **Kovászna megye vegetációja.** Kovászna megye gyógynöv., p. 66—135. Sf. Gheorghe.
- 65 GERGELY J. — RAȚIU FL. (1973) : **Vegetația mlaștinilor eutrofe din bazinul superior al Ciucului.** Contr. Bot. p. 143—165.
- 66 GÖNCZI L. (1890) : **Udvarhely megye flórájának főbb vonásai.** Orvosterm. tud. ért. Kolozsvár. XII, 1—39.
- 67 GUTENBRUNNER F. X. (1865) : **Botanische Notiz.** Verh. u. Mitt. d. Sieb. Verein. Hermannstadt, T. XVI, 17.
- 68 HARGITAI Z. (1942) : **Adatok Háromszék vármegye növényzetének ismeretéhez.** Scripta I. p. 58—64. Kolozsvár.
- 69 HARGITAI Z. (1943) : **Adatok Zágon Környéke növényzetének ismeretéhez.** Scripta II. p. 73—76. Kolozsvár.
- 70 HARGITAI Z. (1944) : **Adatok Zágon és környéke flórájához.** Scripta III. p. 138. Kolozsvár.

- 71 HELTMAN H. — FINK H. (1971): **Contribuții la biologia, ecologia și răspindirea speciei *Waldsteinia ternata* (Steph) Fritsch în Țara Birsei.** Com. de Bot. Vol. 12, p. 263—278.
- 72 HORTOBÁGYI T. (1942): **Moszatok a Szent Anna tóból.** (Algen aus dem St. Anna See). Acta Bot. I. 1—6, Szeged, p. 102—112.
- 73 HORTOBÁGYI T. (1943): **Adatok a Szent Anna tó augusztusi fitoplanktonjához.** Bot. Közl. XI/5—6. p. 377.
- 74 IGMÁNDY J. (1943): **Demeter Károly emlékezete.** Scripta II. p. 49—63.
- 75 KELLER J. (1944): **Adatok és megjegyzések a Székelyföld flórájához.** Scripta III. p. 82—90. Kolozsvár.
- 76 KISGYÖRGY Z. (1973): **Ösnövénykutatás Erdővidéken.** Korunk 32/1, p. 122.
- 77 KOVÁCS A. (1962): **Contribuții la cunoașterea vegetației de pe dealul Perkő.** Studia Univ. Babeș-Bolyai, Cluj, Ser. Biol. 2. p. 15—23.
- 78 KOVÁCS A. (1964): **Contribuții la cunoașterea și analiza florei din împrejurimile orașului Tg. Secuiesc.** Studia Univ. Babeș-Bolyai, Cluj, Ser. Biol. 10, p. 25—29.
- 79 KOVÁCS A. (1965): **Sucesiunea vegetației ierboase din împrejurimile orașului Tg. Secuiesc.** Studia Univ. Babeș-Bolyai, Cluj, Ser. Biol. 10, p. 25.
- 80 KOVÁCS A. (1965): **Vegetația finetelor și pășunilor din împrejurimile orașului Tg. Secuiesc.** Contr. Bot. Cluj, p. 237—250.
- 81 KOVÁCS A. (1965): **Contribuții la cunoașterea florei din Pasul Oituzului.** Lucr. Inst. Polit. Brașov, VII.
- 82 KOVÁCS A. (1966): **Contribuții la cunoașterea pajștilor naturale din împrejurimile comunei Brețcu.** Contr. Bot. Cluj. II. p. 117—125.
- 83 KOVÁCS A. (1968): **Contribuții la cunoașterea florei din Pasul Oituzului.** Contr. Bot. Cluj, p. 185—187.
- 84 KOVÁCS A. (1968): **Caracterizarea generală a vegetației din împrejurimile orașului Tg. Secuiesc.** Studia Univ. Babeș-Bolyai, Cluj, Ser. Biol. XII. p. 51—56.
- 85 KOVÁCS A. (1969): **Vegetația palustră și higrofilă din împrejurimile orașului Tg. Secuiesc (jud. Covasna).** Com. de Bot. VIII. p. 27—40.
- 86 KOVÁCS A. (1971): **Vegetația de luncă din Pasul Oituzului.** Contr. Bot. Cluj, p. 295—313.
- 87 KOVÁCS A. (1972): **Flora vasculară din împrejurimile orașului Tg. Secuiesc (jud. Covasna).** Aluta, Sf. Gheorghe, p. 71—103.
- 88 KOVÁCS AL. (1963): **Mestecănișul de la Reci și vegetația acestuia.** Natura, 4. p. 71—76.
- 89 KOVÁCS AL. (1969): **Mestecănișul de la Reci. Studiu monografic.** Aluta, Sf. Gheorghe, p. 211—267.
- 90 KOVÁCS AL. (1973): **Természetvédelem és távlatai Kovászna megyében.** Vol. Kovászna megye gyógynövény, Sf. Gheorghe, p. 221—230.
- 91 KOVÁCS AL. (1973): **A zöldelőkeny birodalom szerelmese (Benkő J. a botanikus).** A Hét no. 49.
- 92 KOVÁCS AL. (1974): **Flora munților Bodoc.** Sf. Gheorghe. Manuscris.
- 93 KOVÁCS ATT. (1973): **Contribuții fitocenologice din masivul Rez (jud. Harghita).** Asoc. forest. — Studii și cerc. de Biol. I. 25. nr. 1. p. 33—42.
- 94 LÁSZLÓ K. (1970): **Contribuții la cunoașterea macromicetelor din bazinul Sf. Gheorghe și împrejurimi.** Aluta, Sf. Gheorghe, p. 63—74.
- 95 LÁSZLÓ K. (1972): **Noi contribuții la cunoașterea macromicetelor din R. S. România.** Aluta, Sf. Gheorghe, p. 41—60.
- 96 MOESZ G. (1907): **Adatok az *Aldrovanda vesiculosa* L. ismeretéhez.** Ann. Mus. Nat. Hung. 5. Budapest.
- 97 MOESZ G. (1908): **Brassó vidékének és a Rétyi Nyír *Cyperacea*-i.** Növ. Közl. vol. VII., p. 182—191.
- 98 MOESZ G. (1908): **Magyarország Elatine-i.** M.B.L. Bp. T. VII. p. 2—35.

- 99 MOESZ J. (1910) : **A Rétyi Nyír növényzete.** M.B.L. 9. p. 333—359.
- 100 MOESZ G. (1911): **A Rétyi Nyír és a Barcaság érdekesebb virágos növényeinek bemutatása.** Bot. Közl. p. 132.
- 101 MOESZ G. (1929): **Gombák a Székelyföldről.** Emlékk. a Sz. N. M. 50 éves jub. Sf. Gheorghe, p. 545—554.
- 102 MORARIU I. (1964): **Aspecte din rezervația de mlaștină de la Hărman.** Ocrot. Nat. T. 8. fl. p. 9—20.
- 103 MORARIU I. (1966): **Mlaștinile de la Prejmer conservatoare de relice floristice.** Ocrot. Nat. 10. f. 1. p. 49—58.
- 104 MORARIU I. (1967): **Vegetația activă și palustră din depresiunea Birsei.** Cul. de St. și Cerc. Muz. Brașov, p. 9—31.
- 105 MORARIU I. — ULARU P. — DANCIU M. — LUNGESCU EL. (1968): **Făgetele de pe Măgura Codlei.** — Bul. Inst. Pol. Brașov. X. Ser. Biol. p. 43—47.
- 106 MORARIU I. și colab. (1970): **Gorunetele de pe Măgura Codlei.** Bul. Inst. Pol. Brașov, ser. Bot. econ. for. T. XII. p. 97—101.
- 107 MORARIU I. — ULARU P. (1969): **Contribuții la fenologia făgetelor (1963).** Comun. de Bot. Vol. 8. p. 17. București.
- 108 MORARIU I. — ULARU P. — LUNGESCU EL. (1969): **Contribuții la fenologia făgetelor (1964) II.** — Com. de Bot. IX. p. 121—128.
- 109 MORUZI C. — PETRIA EL. — MANTU EL. (1967): **Catalogul lichenilor din România.** Acta Bot. Hort. p. 1—389. București.
- 110 NYÁRÁDY E. J. (1929): **A Székelyföld phanerogam növényeinek birodalma.** Emlékkönyv a Sz.N.M. 50 éves jub. Sf. Gheorghe. p. 759—764.
- 111 NYÁRÁDY E. J. (1929) : **A vizek és a vízben bővelkődő talajok növényzetéről a Hargitában.** Emlékkönyv a Sz.N.M. 50 éves jub. Sf. Gheorghe p. 557—615.
- 112 NYÁRÁDY E. J. (1942): **A Hieraciumok Erdély, különösen a Hargita vidékének flórájából I.** Scripta I. Kolozsvár, p. 132—143.
- 113 IDEM (1943): **Partea II.** Scripta II. p. 77—85.
- 114 PALL ST. (1961): **Cu privire la brioflora din munții Harghita.** Șt. Univ. Babeș-Bolyai, Ser. II/2, Cluj, p. 71—73.
- 115 PAPP C. (1967): **Briofitele din Republica Socialistă România (Determinator).** An. St. Univ. „I. Cuza” Iași 3.
- 116 PASCOVSCHI S. — LEANDRU V. (1958): **Tipurile de pădure din R. P. Română.** I.C.E.S.S. II. București.
- 117 PASCOVSCHI S. — DONIȚĂ N. (1967): **Vegetația lemnoasă din silvostepa României.** Edit. Acad. R.S.R. București.
- 118 PAUCĂ A. (1963): **Precizări referitoare la zonarea și etajarea vegetației din R. P. Română.** Acta Bot. Hort. Buc. 1961—1962. II.
- 119 PAUCĂ A. — PUȘCARU — SOROCEANU EV. — CIUCĂ M. (1960): **Contribuții la studiul pajiștilor din masivul Ciucaș.** Com. de Bot. p. 113—136.
- 120 PAX F. (1898, 1908): **Grundzüge der Pflanzenverbreitung in den Karpathen I.—II.** Leipzig.
- 121 PAX F. (1919): **Pflanzengeographie von Rumänien.** Halle. Nova Acta Leor. 35.
- 122 PÉTERFI ȘT. (1960): **Despre flora și vegetația algologică a bălților „Mesteacănului de la Reci”. I.** Contr. Bot. Cluj. p. 29—55.
- 123 IDEM (1964): **Partea II.** Contr. Bot. Cluj, p. 29—39.
- 124 POP E. (1939): **Analize de polen în turba Carpaților Orientali (Dorna-Lucina).** Bul. Grăd. Bot. Cluj. IX.
- 125 POP E. (1944): **Trecutul pădurilor noastre de la sfârșitul terțiarului pînă azi.** Rev. Șt. „V. Adamachi” 30, p. 66—75.
- 126 POP E. (1954): **Studii botanice în mlaștinile noastre de turbă.** Bul. St. Ser. Biol. Agr. Geol. și Geogr. al Acad. R.P.R. VI/1, p. 347—406.
- 127 POP E. (1955): **Mlaștinile noastre de turbă și problema ocrotirii lor.** Ocrot. Nat. Buc. T. 1. p. 57—105.

- 128 POP E. (1956): **Tinovul Mohoș de lângă Tușnad Băi**. Ocrot. Nat. 2. p. 173—175.
- 129 POP E. (1956): **Noi contribuții cu privire la mlaștinile și plantele turbicole din R.P.R.** Bul. Șt. secț. Biol. și Agr. Acad. R.P.R. t. 8. p. 47—68.
- 130 POP E. (1960): **Mlaștinile de turbă din R. P. Română**. Ed. Acad. R.P.R. Buc.
- 131 POP E. (1962): **Problema vechimii tinovului Mohoș de lângă Tușnad Băi**. Studii și Cerc. Biol. Cluj. XIII/1, p. 7.
- 132 POP E. (1965): **Problema relictelor glaciere în mlaștinile de turbă din România**. Stud. și Cerc. de Biol. Ser. Bot. I/17, No. 4—5. p. 427—444. Buc.
- 133 POP E. (1967): **Figuri de botaniști români**. Edit. Științif. Buc.
- 134 POP E. — CIOBANU I. (1957): **Analize de polen în turba de la Cotul Carpaților**. Bul. Univ. Babeș-Bolyai, Cluj, ser. Șt. nat. I/1—2, p. 453—471.
- 135 POP E. — DIACONEASA B. (1967): **Analiza palinologică a turbei din tinovul Mohoș**. Contr. Bot. Cluj., p. 297.
- 136 POP I. (1971): **Vegetația dealurilor de la Baia de Arieș (jud. Alba) cu unele considerații fitocenologice comparative asupra gorunetelor acidofile din România**. Contr. Bot. Cluj, p. 153—168.
- 137 POP I. (1968): **Conspectul asociațiilor ierboase de pe masivele calcaroase din cuprinsul Carpaților Românești**. Contr. Bot. Cluj. p. 267—275.
- 138 PREDESCU GH. (1939): **Pinul silvestru în bazinele pîraielor „Brațul Încet“ și „Apa Roșie“ din munții Oituzului**. Rev. Păd. II. p. 514—520.
- 139 PRISZTER SZ. (1944): **Adatok a Déli Harghita (Rika Hegység) flórájához**. Scripta III. Kolozsvár. p. 91—99.
- 140 PRODAN I. (1939): **Flora pentru determinarea și descrierea plantelor ce cresc în România**. Edit. II. Cluj.
- 141 PUȘCARU — SOROCEANU EV. — SÂNDULEAC E. — CÂMPEANU L (1969): **Contribuții la studiul pajiștilor naturale din bazinul Vrancea**. Anal. Inst. Cerc. Agr. Ser. B. XXVII.
- 142 PUȘCARU — SOROCEANU EV. — DONIȚĂ N. (1963): **Inventarierea și cartarea vegetației din R.P.R.** Com. de Bot. II/I. p. 7—18.
- 143 PUȘCARU — SOROCEANU EV. și colab. (1963): **Pășunile și finețele din R.P.R.** Edit. Acad. R.P.R. București.
- 144 PUȘCARU — SOROCEANU EV. — SÂNDULEAC I. — CÎMPEANU L. (1960): **Contribuții la studiul și cartarea la scară mare a pajiștilor naturale din munții Harghita și Depresiunea Oltului superior**. Com. de Bot. p. 79.
- 145 PUȘCARU — SOROCEANU EV. — SÂNDULEAC I. — NAGY M. (1961): **Contribuții la metoda și tehnica de inventariere și cartare tipologică la scară mare a pajiștilor naturale de munte cu aplicare la comuna Harghita, raion. Ciuc**. Analele I.C.A.R. — Ser. B.T. XXVIII.
- 146 PUȘCARU — SOROCEANU EV. — SÂNDULEAC I. — ANDREI M. (1968): **Vegetația Bazinului Ciuc**. Vol. Plante med. din flora spont. Baz. Ciuc. p. 78—100.
- 147 RÁCZ G. și colab. (1968): **Plantele medicinale din flora spontană a bazinului Ciuc**. Vol. ed. Cons. Pop. Jud. Harghita, Miercurea Ciuc.
- 148 RÁCZ G. — KISGYÖRGY Z. — FÜZI J. (1971): **Kovászna megye Oltmenti Gyöngynövényei**. Orvosi szemle, Tg. Mureș. XVII/3—4. p. 408—412.
- 149 RÁCZ G. — FÜZI J. (1973): **Kovászna megye gyöngynövényei**. Casa Agr. Arcuș.
- 150 RÁCZ G. — RÁCZ E. J. (1972): **Erdővidék flórája Benkő József (1740—1814) kézírataiban**. Aluta, Sf. Gheorghe, p. 61—69.
- 151 RÁCZ G. — KOVÁCS S. (1973): **A flóra és vegetációkutatás története Kovászna megyében**. Vol. Kov. megye gyöngynöv., Sf. Gheorghe. p. 20—30.
- 152 RAȚIU FL. (1973): **Reliktumnövények Kovászna megye flórájában**. Vol. Kovászna megye gyöngynöv. Sf. Gheorghe p. 64—65.
- 153 RAȚIU O. (1970): **Considerații cenologice asupra principalelor grupări de plante din bazinul hidrologic al văii Colibița (Munții Căliman)**. Contr. Bot. Cluj., p. 191—206.

- 154 RESMERIȚĂ I. Rolul citorva fitocenoze ierboase din Transilvania în conservarea solului. Com. de Bot. II/II. p. 63—76.
- 155 RESMERIȚĂ I. — CSÜRÖS ȘT. — LUPȘA V. — CALANCEA L. (1963): Contribuții la studiul biologic, fitocenologic și agrotehnic al nardetelor din Transilvania. Com. de Bot. II. p. 7—62.
- 156 RESMERIȚĂ I. — GHIȘA E. — CSÜRÖS ȘT. — SPÎRCHEZ Z. (1963): Posibilități de dirijare a fitocenzelor ierboase. Com. de Bot. I. p. 73—87.
- 157 RESMERIȚĂ I. — CSÜRÖS ȘT. — SPÎRCHEZ Z. (1968): Vegetația, ecologia și potențialul productiv pe versanții din Podișul Transilvaniei. București.
- 158 RÖMER I. (1895): Beiträge zur Flora von Kovászna. Archiv. für Sieb. Landesk. XXVI. 561—572.
- 159 RÖMER I. (1897): Von Kézdivásárhely nach Sósmező und Slănic. Jahrb. sieb. karp. Ver. p. 9.
- 160 RÖMER I. (1910): Das Vorkommen des *Primula farinosa* L. im Siebenbürgen Hochlande. Bot. Közl. p. 289—291.
- 161 SĂVULESCU TR. (1940): Die Biographische Raum Rumäniens. Ann de la Fac. d'Agon. București. Vol. I.
- 162 SĂVULESCU AL. — FURNICĂ H. — ENESCU V. (1961): Contribuții la cunoașterea stejăretelor din șesul Bîrsei. Stud. și Cerc. Biol. ser. Biol. Vol. 13/2.
- 163 SBURLAN D. A. (1929): Asupra prezenței pinului silvestru în Munții Vrancei. Rev. Pădurilor. T. 41/3, p. 145—154.
- 164 SCHUR F. (1857): Excursion auf dem Büdöshegy. Ö.B.Z. VII. p. 280—297.
- 165 SCHUR F. (1859): Bericht über eine botanische Rundreise durch Siebenbürgen. Verh. u. Mitt. d. sieb. Hermannstadt. X. Jhg. p. 58, 96, 137, 185.
- 166 SCHUR F. (1866): Enumeratio Plantarum Transilvaniae. Vindobonae.
- 167 ȘERBĂNESCU I. (1934): Răspîndirea Pinului silvestru în masivul muntos dintre cele două Bîsce. Bul. Soc. Nat. Rom. nr. 6. p. 2—6.
- 168 ȘERBĂNESCU I. (1939): Flora și vegetația masivului Penteleu. Bul. Univ. Fac. Șt. Nat. no. 165.
- 169 ȘERBAN M. și A. (1937): *Chimaphilla umbellata* (L.) Nutt. și *Taxus baccata* L. Bul. Grăd. Bot. Cluj, Vol. XVII. p. 184—187.
- 170 SILAGHI GH. — LÁSZLÓ K. (1968): Contribuții la cunoașterea macromicetelor din România. Contr. Bot. p. 109—117.
- 171 SIMONAKAI L. (1887): Enumeratio florum Transsilvaniae vasculosae critica. Budapest.
- 172 SIMONKAI L. (1892): Havasvidékeink növényvilágából. Emlékkönyv. Budapest. p. 669—681.
- 173 SOÓ R. (1929—30): Vegetációtanulmányok a Déli Hargitán. T.T.T. kiadás Debrecen, VI. p. 23.
- 174 SOÓ R. (1938—39): A Kárpátok edemikus növényfajai. Acta. Geob. Hung. I—II/1, Debrecen.
- 175 SOÓ R. (1940): A Székelyföld flórájának előmunkálatai (*Produmus florum terrae Sicolorum (Transilvaniae Orientalis)*). Kolozsvár.
- 176 SOÓ R. (1943): A Székelyföld flórája (*Flora terrae sicolorum (Trans. Orientalis) Supplementum I*). Kolozsvár.
- 177 SOÓ R. (1940): A Székelyföld növénytakarója. Debreceni Szemle. p. 265—276.
- 178 SOÓ R. (1942): Kritikai megjegyzések és újabb adatok a Székelyföld flórájához. Scripta I. Kolozsvár, p. 38—52.
- 179 SOÓ R. (1944): Tanulmányok erdélyi növényfajokról. Scripta III. p. 3—14.
- 180 SOÓ R. (1944): A Székelyföld növényközösségeiről. Kolozsvár.
- 181 SOÓ R. (1948): Les associations végétales de la Moyenne Transsylvanie (Les ass. forestières.) Ann. Mus. Nat. Hung. XLI. p. 33—102.
- 182 SOÓ R. (1969): Die Fagion dacicum-Wälder in Rumänien. Rev. roum. biol. ser. Bot. T. 14. p. 65—72.

- 183 STĂNESCU V. — PARASCAN D. (1971): **Contribuții la studiul florei și vegetației din tăieturi (Brădet-Cristian)**. Com. de Bot. 12. p. 359—371.
- 184 STĂNESCU V. — SĂVULESCU AL. (1962): **Piemontul Feldioara și versanții li-mitrofi ai Perșanilor din punct de vedere forestier**. Lucr. Inst. Pol. Brașov. V. p. 119—137.
- 185 ȘTEFUREAC TR. — ZAHARIADI C. — DIHORU GH. (1971): **Îndrumător privind cartarea florei din Carpați (introducere)** St. și Cerc. de biol. ser Bot. T. 23/1, p. 101—111.
- 186 SZALAI J. (1943): **A Hargita két tőzeaglápjának virágporelemzése**. Acta Bot. Szeged. 1944. II. p. 63—102.
- 187 SZÜCS L. (1943): **A Keleti Kárpátok endemikus növényfajai. I.** Acta Geob. Hung. V. p. 185—240.
- 188 TAUBER F. (1974): **Un monument al naturii: Nigritella rubra în Carpații Românești**. Sargetia, Acta Musei Deva, X. p. 243.
- 189 TUFESCU V. (1966): **Subcarpații și depresiunile marginale ale Transilvaniei**. Edit. St. București.
- 190 UJVÁROSI M. (1941): **Érdekes páfrányelőfordulás a Rétyi Nyírben**. Borbásia III. 1—3. Kolozsvár, p. 36—37.
- 191 UJVÁROSI M. (1949): **A hargitai Tolvajoshágó környékének növényzeti viszonyai**. Borbasia. Budapest. IX. p. 3—5.
- 192 ULARU P. (1969): **Contribuții la cunoașterea vegetației acvatică și palustre din estul Munților Perșani**. Com. de Bot. XI. p. 173—185.
- 193 ULARU P. (1969): **Contribuții la cunoașterea vegetației finețelor din Munții Perșani**. Lucr. Șt. Inst. Pedag. Brașov. p. 149—167.
- 194 ULARU P. (1970): **Contribuții la cunoașterea Făgetelor din Munții Perșani**. Lucr. Șt. Inst. Pedag. Brașov. Vol. II. p. 125—135.
- 195 ULARU P. (1972): **Cercetări asupra Cormofitelor din Munții Perșani**. Teza de doctorat, București.
- 196 ULARU P. — DANCIU M. (1968): **Liparis loeselii (L) L. C. Rich. în mlaștinile eutrofe de la Hărman**. Ocrot. Nat. 12/1. p. 65—67.
- 197 ULARU P. — DANCIU M. — BÎRSAN M. (1969): **Contribuții la studiul vegetației higrofile și halofile din sud-vestul Munților Perșani**. Com. de Bot. p. 231—237.
- 198 ULARU P. — PARASCAN D. (1970): **Citeva date fitocenologice asupra lalelei pestrice (Fritillaria meleagris L.) în depresiunea Brașovului și împrejurimi**. Ocrot. Nat. 14/1. p. 69—72.
- 199 ULARU P. — NEGRUȘ H. (1972): **Contribuții la cunoașterea vegetației acvatică și palustre din lunca Oltului dintre Feldioara și Augustin**. Bul. Univ. Brașov. Ser. C. Vol. XIV. p. 183—195.
- 200 ULARU P. (1973): **Vegetația acvatică și palustră din împrejurimile Munților Perșani**. Studii și Cerc. St. Ser. Biol. p. 111—121.
- 201 VICOL E. C. — SCHNEIDER-BINDER E. — COLDEA GH. (1967): **Considerații asupra asociației Empetretum-Vaccinietum din Carpații României**. Contr. Bot. Cluj. p. 455—463.
- 202 VICOL E. C. — SCHNEIDER-BINDER E. COLDEA GH. (1971): **Contribuții la vegetația Munților Vrancei**. Com. de Bot. XII. p. 349—358.
- 203 ZÖLYOMI B. (1943): **A Kukojszás vegetációjó térképe**. Bot. Közl. XI. p. 130—131.
- 204 ... FLORA R. P. ROMÂNE — FLORA R. S. ROMÂNIA Vol. I—XII. Edit. Acad. R.S.R. București 1952—1972.
- 205 BENKŐ J. (1783): **Nomina Vegetabilium**, Magyar Könyvház II. Pozsony. p. 407—432.
- 206 BOROS Á. (1958): **Moesz Gusztáv emlékezete**. Bot. Közl. 47/3—4, p. 223—238.
- 207 POP E. (1937): **Semnalări de tinoave și de plante de mlaștini din România**. Bul. Gr. Bot. și al Muz. Bot. Univ. Cluj. (1938), t. 17, p. 169—181.

- 208 BORBÁS V. (1879): *Epilobium acidulum* (a Büdös hegyről). Öst. Bot. Zeitschr. p. 182.
209 BORBÁS V. (1888): *Cynoglossum paucisetum* (a Büdös hegyről). Öst. Bot. Zeitschr. p. 44.
210 HAYEK 'A. (1916): *Die Pflanzendecke Österreich-Ungarns I.* Leipzig u. Wien.

KIVONAT

A flóra és vegetációkutatás története az észak-Brassói medencében és környékén

A szerzők röviden áttekintik a címben szereplő — nagy vonalaiban Kovászna megye területével azonos - vidék növénytani kutatásainak történetét. A dolgozat teljességre törekvő, több mint kétszáz dolgozatot tartalmazó szakirodalmi felsorolása a peremterületekre vonatkozó fontosabb szakmunkákat is közli.